

1. Előadás ZH

1. Egy vákuum-beli elektromos térerősség-vektort komplex alakban az alábbi függvény ír le:

$$\underline{E}(x, y, z, t) = E_0 \begin{pmatrix} i \\ i+1 \\ i \end{pmatrix} e^{i(k(x-z) + \omega t)}$$

- Mekkora a $\underline{k}$ vektor (azaz mik az egyes komponensek értékei)?
  - Lehet-e ez egy terjedő elektromágneses hullám elektromos térerőssége?
  - Mekkora az elektromos térerősség intenzitása (komplex alakban)!
2. Egy síkfelülettel kettéválasztott tartomány egyik oldalán víz van ($n=4/3$), másik oldalán üveg ($n=3/2$). Az üvegből fény halad a víz felé valamilyen szögben.
- Mekkora a teljes visszaverődés szöge?
  - Mekkora a Brewster-szög? (mindkettőt elég összefüggésként, nem numerikusan)
3. Egy elektromágneses hullám frekvenciája és hullámszáma között a következő összefüggés (diszperziós reláció) áll fenn, egy dimenzióban (c, α valós paraméterek):
- $$\omega(k) = c k + \alpha k^2$$
- Mekkora a fázissebesség?
  - Mekkora a csoportsebesség?

Megoldások

1. a. A k vektor komponensei $(k, 0, -k)$ (1 pont)
- b. Az elektromos térerősség iránya és a k vektor merőleges, hiszen $(i, i+1, i)$ és $(k, 0, -k)$ skalár-szorzata zérus. (2 pont). Tehát a válasz: igen.
- c. Intenzitás konstans erejéig $(E E^*)/2$ ahol a $*$ komplex konjugálást jelent. Itt az E vektor és a komplex konjugált E^* vektor skalárszorzatát kell kiszámolni, a válasz tehát $(1+2+1)/2 E_0$ (2 pont, helyes elvi felírás ebből 1 pont)

(megjegyzés: az, hogy komplex az E vektor, csak azt jelenti, hogy valamilyen fázissal el van tolva időben; ettől még nyugodtan lehet skalárszorozni vele. Akit ez zavar, vagy nagyon helyesen nem hiszi el, az kiszámíthatja az "igazi" E vektort valós részt véve, ami szintén merőleges a k vektorra).

2. A relatív törésmutató $(4/3)/(3/2)=8/9$, tehát a teljes visszaverődés szöge $\arcsin(8/9)$, a Brewster-szög $\arctan(8/9)$. (3 pont)

3. A csoportsebesség: $d\omega/dk = c + 2\alpha k$ (2 pont)
A fázissebesség: $\omega/k = c + \alpha k$ (2 pont)

További megjegyzés: az eredeti kiírásban az i lemaradt az 1. feladat exponenséből; ezért mélységesen elnézést kérünk.

Még további megjegyzés: A ZH-n, bár ez nem derült ki egyértelműen, minden saját jegyzetet (órai, másolt, nyomtatott) lehet(ett) használni, ami igaz a jövőbeli ZH-kra is.